

TÝL V OPERACI bez dočasného použití JZ

Generálmajor Josef Slabý

Ve vojenském odborném tisku bylo uveřejněno několik článků o teoretických problémech bojové a operační činnosti v podmínkách bez používání jaderných zbraní. Málo pozornosti bylo však věnováno řešení otázek týlového zabezpečení, snad proto, že vzniká názor, že týl by pracoval v nesrovnatelně příznivějších podmínkách a bude-li připraven pro činnost za používání jaderných zbraní, bude tím spíše současně připraven i pro činnost v podmínkách bez jaderných zbraní. Přesto se domnívám, že v otázkách týlového zabezpečení operace bez jaderných zbraní je řada problémů, které vyžadují teoretické řešení. K takovým patří především otázka manévru k vytvoření převahy sil na rozhodujících úsecích fronty.

Hlavním charakteristickým rysem bojové a operační činnosti v podmínkách bez použití jaderných zbraní bude manévr silami a prostředky s cílem dosáhnout na rozhodujících úsecích fronty dostatečnou převahu sil a prostředků. Avšak vojska, soustředěná — byť i dočasně — v úzkém pásmu, jsou vystavena značnému riziku, že nepřítel může na ně uskutečnit jaderný úder. (Zde mám na mysli případný přechod na použití jaderných zbraní ve všeobecném měřítku. Soustředění vojsk nemusí být tedy z hlediska operačního samo o sobě záležitostí k přechodu na použití jaderných zbraní.) Proto je nutno soustředěvat je těsně před zahájením útoku a jen na dobu nezbytně nutnou.

Vzniká otázka, zda nebo do jaké míry musí soustředění vojsk provázet manévr týlem.

Zásoby a týlové jednotky, začleněné přímo v pochodových (bojových) sestavách, jako např. zásoby vezené na bojových vozidlech, předsunuté zásoby k pra-

porům, hospodářské výdejny, zdravotnické prapory, čety technického zabezpečení a první sledy týlů pluků, budou muset uskutečnit odpovídající manévr přímo s vojsky.

Další část týlu, tj. plukovní sklady, automobilní roty pluků, divizní týly a zejména armádní týlové útvary a zařízení, nemusí být nikterak ovlivněny soustředěním vojsk a mohou být rozmístovány jako při operační (bojové) činnosti v podmínkách použití jaderných zbraní. To znamená ponechat je ve větších vzdálenostech od vojsk a v rozptýlené sestavě, aniž by tím bylo ohroženo týlové zabezpečení bojové činnosti. Pro týl to vytváří snížené riziko narušení jeho činnosti pro případ použití jaderných zbraní. Ovšem na druhé straně stále nebezpečí nepřátelských jaderných úderů na vojska může vyvolat potřebu předsunout některé týlové útvary, např. divizní zdravotnický prapor nebo samostatný zdravotnický oddíl — blíže k vojskům s cílem zkrátit délku koloběhu a zvýšit i jejich počet.

Z této krátké úvahy můžeme učinit závěr, že ne každý manévr vojsky vyvolává nutně souběžný manévr týlem. Zde je možné a nutné i nadále dodržovat „jaderné podmínky“ v rozmístování týlu s uvážením některých dílčích opatření (např. předsunuté některé části týlu) a s přihlédnutím jednak k nebezpečí možného jaderného úderu nepřítel, jednak k nutnosti zkracovat délku koloběhu přísunu (vzhledem ke zvýšené spotřebě konvenční munice).

Takové opatření bude nutné zejména při větším soustředění hlavního dělostřelectva a tanků z většího prostoru fronty.

K otázkám materiálního zabezpečení

Charakter bojové činnosti v podmínkách bez jaderných zbraní zásadně ovlivní některé druhy materiálního zabezpečení

bojujících vojsk. Zvýší se spotřeba konvenční munice. Vzhledem k nižšímu tempu operace, bude nižší spotřeba pohon-

ných hmot. Zvýší se dále potřeba ženi-
ního materiálu, zejména protitankových
min. Celková potřeba materiálních
prostředků za operaci bude však vyšší, vzhle-
dem k delšímu trvání operace (za před-
pokladu, že by obě operace byly vedeny
na stejnou hloubku).

Možnost kdykoli přejít k oboustranné-
mu použití jaderných zbraní, vyvolává
nutnost udržovat (stejně jako za jader-
ných podmínek) pohyblivé zásoby na všech
stupních na stanovených normách. Z toho
jasně vyplývá požadavek na nepřetržitý
přísun materiálu.

Tankové útvary, svazky a jednotky
předurčené pro taktické vzdušné výsadky
musí být připraveny k okamžitému využití
účinku vlastních jaderných úderů pro pří-
pad, že bychom je použili. Z toho vyplývá
požadavek i v podmínkách bez jaderných
zbraní přednostně zabezpečovat tankové
svazky (útvary) a výsadky.

Zůstává i požadavek na prvořadě za-
bezpečení raketových útvarů a svazků,
vzhledem k možnosti používání tříštivo-
trhavých náplní a jejich nepřetržitě po-
hotovosti k jaderným úderům.

Při řešení otázek zásobování konvenční
municí nutno uvážit, že po zavedení ja-
derných zbraní do výzbroje armády došlo
ke snížení počtu dělostřeleckých hlavních a

že hlavním prostředkem ničení nepřítele
se staly jaderné zbraně. Tato skutečnost
vyvolala i částečné snížení spotřeby kon-
venční munice.

V operaci bez jaderných zbraní zůstává
hlavním palebným prostředkem hlavně
dělostřelectvo, letectvo a tanky. Na vý-
znamu nabývá palebná příprava útoku, ke
které může docházet dosti často v situa-
cích, kdy se nepodaří útok z chodu a bu-
de organizován útok s krátkou přípravou.
Na intenzitě nabude i palebná podpora
útoku; tanky druhých sledů účastní se
podle potřeby palebné přípravy střelbou
ze zakrytých postavení.

Zvýšené požadavky na palebné úkoly
hlavně dělostřelectva vyvolávají zákoni-
tější vyšší potřebu konvenční munice a to
bude klást zvýšené požadavky na přísun
na všech zásobovacích orgánech.

V armádní operaci s použitím jader-
ných zbraní počítáme s celkovou spo-
třebou:

pěchotní munice	1—1,2 pp,
dělostřelecké a minometné	
munice	2—2,2 pp,
tankové munice	2—2,5 pp,
raketometné munice	2,5—3,0 pp,
protiletadlové munice	2,5—3,0 pp.

Na cvičeních v posledních výcvikových
obdobích byla plánována tato spotřeba:

a) v podmínkách jaderných zbraní:

na splnění	munice v palebných průměrech				
	pěchotní	děl. a min.	pl.	raketometná	tanková
blížejšího úkolu	0,8	1,40	2,0	1,75	1,60
dalšího úkolu	0,4	0,75	1,0	1,0	1,05
celkem	1,2	2,15	3,0	2,75	2,65

b) v podmínkách bez jaderných zbraní¹⁾

na splnění	munice v palebných průměrech				
	pěchotní	děl. a min.	pl.	raketometná	tanková
blížejšího úkolu	1,4	2,45	4,5	3,5	3,5
dalšího úkolu	0,6	1,05	2,0	2,0	1,5
celkem	2,0	3,50	6,5	5,5	5,0

¹⁾ Také zkušenosti ze cvičení Sovětské armády
se přibližují těmto normám. V armádní útočné ope-
raci v trvání 6—8 dní je udávána spotřeba 1,5 až

2,0 pp pěchotní munice, 4—5 pp dělostřelecké a
minometné munice, 4,5—5,5 pp protiletadlové mu-
nice, 4—5 pp tankové munice. (Pomůcka S/Vse-
vojsk-2-3, str. 15, tabulka 14.)

Spotřeba konvenční munice se tedy v podmínkách bez použití jaderných zbraní zvyšuje proti operaci s jejich použitím o 70–100 %, konkrétně u pěchotní munice o 70 %, u dělostřelecké a minometné o 75 %, u protiletadlové munice o více než 100 %, u raketometné a tankové munice o 100 %.

Z úvahy o spotřebě konvenční munice vyplývá důležitý závěr, že její spotřeba v podmínkách bez použití jaderných zbraní bude přibližně dvojnásobná. Při tom z celkové potřeby bude na první den operace připadat 20–30 %, z toho na palebnou přípravu a palebnou podporu (do změny palebných postavení) nejméně 1 palebný průměr.

K soustředění munice do palebných postavení dělostřeleckých skupin a samostatných oddílů bude nutno využít nejen všech divizních a armádních dopravních prostředků, ale zčásti i bojových vozidel dělostřelectva; toto dočasné odvelení nesmí překročit 30 % počtu bojových vozidel, aby nedošlo k ohrožení bojové pohotovosti dělostřelectva.

Vzhledem k snížení tempa operace, můžeme počítat se dvěma koloběhy části divizních i armádních dopravních prostředků.

Zvláštní opatření v zabezpečení konvenční municí bude vyžadovat první operace počátečního období války. Veškeré přípravy k materiálnímu zabezpečení první operace, které probíhají již v míru, vycházejí (a nadále budou vycházet) z potřeb operace vedené za oboustranného používání jaderných zbraní. Možnost zahájení války v podmínkách bez jaderných zbraní bude vyžadovat zajistit vyšší zásoby konvenční munice pro operaci jako celek a dále uložit munici potřebnou pro palebnou přípravu a podporu útoku (v bojích o ovládnutí pohraničních přechodů) v předsunutých skladech (v blízkosti plánovaných palebných postavení). Taková opatření je nutno učinit již v míru z toho důvodu, že při zahájení pohraničního střetného sražení nemusí být ještě dokončena mobilizace armádních automobilních praporů a nebudou také zpravidla ještě ani k dispozici frontové dopravní prostředky.

Při úvaze o materiálním zabezpečení a doplňování zásob vzniká vzhledem ke změnám poměru spotřeby jednotlivých druhů materiálu, zejména munice — závažná otázka, zda nebude nutno měnit výši a poměr rozložení pohyblivých zásob na jednotlivých zásobovacích etapách a zda

není nutno měnit počty dopravních vozidel v organických dopravních jednotkách a útvech.

Skutečnost, že všechny otázky organizace týlu, plánování a přípravy je nutno řešit především s ohledem na jaderné zbraně a že i v případě, že by došlo k zahájení operace bez jejich použití, bude neustále nebezpečí jejich použití, vede mne k závěru, zůstat plně u organizace, složení a vybavení armády tak, jak to vyžadují jaderné podmínky. To znamená zůstat u dosavadních norem pohyblivých zásob a při dosavadních kapacitách dopravních vozidel.

Toto tvrzení má platnost jen za předpokladu, že nedojde ke změnám v počtech organického dělostřelectva. Každé zvýšení počtu organických dělostřeleckých hlavních u útvaru či ve svazku vyvolává nutnost zvýšit váhu pohyblivých zásob vezené munice a tím i počet organických dopravních vozidel, mají-li pohyblivé zásoby zůstat mobilní.

Jak tedy uhradit značně zvýšený objem potřeby munice?

Úkol je nutno řešit účelným a hospodárným využitím dopravních vozidel a zejména uskutečněním dalšího koloběhu (což je v podmínkách snížení tempa zcela reálné) a dále manévrem dopravního útvaru a jednotkami podřízených i nadřízených stupňů s kombinací přísunů a odběrů.

Realnost tohoto závěru doložím několika kalkulacemi:

Celkové materiální zabezpečení armádní operace

Předpoklad: k zahájení i ke skončení operace jsou pohyblivé zásoby na všech stupních na předepsaných normách.

V průběhu operace je tudíž nutné přisunout celý objem plánované spotřeby.²⁾

2 pp pěchotní munice	1 220 tun,
25 pp děl. a min. munice	5 110 tun,
5 pp protitankové munice	2 450 tun,
5 pp tankové munice	8 600 tun,
5,5 pp raketometné munice	1 760 tun,
6,5 pp protiletadlové munice	3 120 tun,
2 náplně PHM pro kolová vozidla	4 800 tun,
3,5 náplně PHM pro pásovou techniku	3 500 tun,

²⁾ V kalkulaci počítám s vševojskovou armádou o třech motostřeleckých a dvou tankových divizích.

V propočtech munice vycházím z platné cvičné organizace doplněné v roce 1965.

20 % z uvedeného množství na ostatní materiál	6 100 tun,
Celková spotřeba za operaci	36 660 tun.

Při operaci v trvání 10 dnů je průměrně denně nutno přisunout (při 10 % záloze) 4000 tun.

Kapacita automobilních dopravních prostředků (při koeficientu 0,75) armády je 4680 tun, svazků (tří msd, dvou td) 4050 tun.

Za předpokladu samostatných koloběhů na stupních pohyblivá armádní základna — divizní sklady a divizní sklady — pluky, je možné krýt průměrnou denní spotřebu v operaci jedním koloběhem armádních a divizních dopravních prostředků. Druhý koloběh (přip. jeho část) jak na stupni armády, tak i na stupni svazků, zůstává v záloze ke krytí přísunu další nárazové potřeby munice.

Krytí potřeby přísunu 1. den operace

Předpoklad: Pohyblivé zásoby jsou na všech stupních na normách.

K zabezpečení palebné přípravy a podpory útoku je nutno soustředit v palebných postaveních 1,2—1,4 pp munice, k zabezpečení boje do konce 1. dne operace 0,4 pp.

Celková potřeba přísunu 1,6—1,8 pp činí 8000—9000 tun.

K dopravě munice je možno použít: tři automobilní prapory armády 3000 tun, pět automobilních praporů svazků (50% kapacitou) 2000 tun.

Nejméně polovina vozidel (vyčleněných k přísunu munice) může uskutečnit druhý koloběh, tj. přisunout dalších 3000 tun.

Celkem tedy možno přisunout cca 8000 tun.

Zapojíme-li tedy do přísunu kapacitu tří automobilních praporů armády a 50 % kapacity dopravních praporů pěti svazků a při uskutečnění druhého přísunového koloběhu polovinou počtu vyčleněných vozidel, je možno zabezpečit požadovanou nárazovou potřebu přísunu munice v první den operace. V záloze zůstává ještě kapacita části (30 %) bojových vozidel dělostřelectva.

Zabezpečení přechodu k operaci s použitím JZ

Přechod k operaci s použitím jaderných zbraní nutno vždy vidět ze dvou hledisek: z pohledu použití jaderných zbraní nepřítelům a z hlediska použití vlastními vojsky.

Obě hlediska vyžadují určitá opatření, z nichž některá budou společná.

V počátečním období války je nutno soustředit (vyvézt) pro první operaci pohyblivé zásoby

třech msd	2500 tun,
dvou td	1600 tun,
a armádní normativ	4500 tun,
celkem	8600 tun.

Navíc nutno dovést do palebných postavení (k zabezpečení palebné přípravy a palebné podpory bojů o ovládnutí pohraničních přechodů)

1,2—1,4 pp munice 6.000—7.000 tun.

celkový objem přísunu činí 14.000—15.000 tun.

Úhrada:

divizní dopravní prostředky	
vyvezou pohyblivé zásoby	4100 tun,
armádní prostředky (jsou na 25% počtech)	1000 tun,
celkem na jeden koloběh	5100 tun.

I kdyby všechny divizní a armádní prostředky uskutečnily 1. den operace ještě další koloběh přísunu (odběru), zůstává neuhrazena potřeba přísunu 4600—5600 tun munice. Při tom musíme brát v úvahu, že municí pro palebnou přípravu nelze vozit druhým koloběhem.

Z kalkulace vyplývá, že municí pro palebnou přípravu pro první útočnou operaci počátečního období války (pro případ, že by válka byla zahájena bez použití jaderných zbraní), je nutno soustředit již v míru v předem stanovených skladech v blízkosti plánovaných palebných postavení. K jejímu přísunu z těchto skladů mohou být pak plně zapojena bojová vozidla a tažné dělostřelectva.

Kalkulace celkem přesvědčivě ukazují, že při účelném manévru, při kombinacích odběrů a přísunů, je možné zvýšenou potřebu munice v operacích bez jaderných zbraní, krýt současnými počty dopravních vozidel. To znamená, že organizace dopravy, platná pro bojovou činnost při oboustranném používání jaderných zbraní, odpovídá i potřebám operace bez jaderných zbraní.

První a možno říci hlavní opatření zabezpečující okamžitý přechod k použití jaderných zbraní je již v samém zahájení operace bez jejich použití. Již v této situaci byla zdůrazňována nutnost udržovat tlak na všech stupních v nepřetržité bojové

pohotovosti k účasti na likvidaci účinků možných nepřátelských jaderných úderů a dále k zabezpečování zvýšených temp, vyvolaných účinky vlastních jaderných zbraní. Při tom tato pohotovost spočívá také v zabezpečení ochrany vlastního týlu, aby v případě jaderného úderu měl co nejmenší ztráty. Sem zahrneme využívání ochranných vlastností terénu, maskování, zemní úpravy terénu, rozptylování, rychlé pronikání signálů, pohotovost všech prostředků k ochraně, balení materiálu, připravenost týlu k činnosti v zamořených prostorech, pohotovosti záchranných a uvolňovacích oddílů a skupin u tylových útvarů a zařízení, tylový a radiační průzkum a další.

Udržovat pohyblivé zásoby na všech stupních i normativ na stupni vševojskové armády (nutno však počítat s jejich složením na zem), které bude možno později použít k úhradě ztrát po jaderných úderech. Domnívám se však, že otázka záloh materiálu bude především záležitostí týlu frontu, který má možnost je vytvářet v předem určené frontové základně nebo v jejích odděleních, ve vlacích na železnicích (ve vlakových letučkách) nebo dočasně i na automobilních brigádách.

Pokud jde o použití jaderných zbraní nepřítel, je možno uvažovat i o vytvoření určitých záloh materiálu na stupni armády (nutno však počítat s jejich složením na zem), které bude možno později použít k úhradě ztrát po jaderných úderech. Domnívám se však, že otázka záloh materiálu bude především záležitostí týlu frontu, který má možnost je vytvářet v předem určené frontové základně nebo v jejích odděleních, ve vlacích na železnicích (ve vlakových letučkách) nebo dočasně i na automobilních brigádách.

Na likvidaci účinků nepřátelských jaderných úderů budou se podílet především předem určené zdravotnické zálohy sil a prostředků a normálně rozvíjené zdravotnické etapy.

Vojsková zdravotnická služba, která má při zabezpečování bojové činnosti bez jaderných zbraní daleko příznivější podmínky, musí dbát o nepřetržitý odsun raněných a tak si vytvářet i příznivou situaci pro případ nepřátelských jaderných úderů. Zálohy přicházejí v úvahu na stupni svazků v případě, že tyto byly již dříve posíleny samostatnými zdravotnickými oddíly (které dosud nebyly zasazeny), hlavně však na stupni vševojskové armády. Zde možno mít v záloze několik těchto oddílů, části autobusového zdravotnického praporu, hygienicko-epidemiologického oddílu a několik skupin specialistů z armádního oddílu zdravotnických posilovacích skupin a polní laboratoř. Že tyto prostředky mohou být v záloze po dobu

„jaderné přestávky“ vyplývá již ze samotné skutečnosti, že armáda je jimi vybavena právě pro bojovou činnost s použitím jaderných zbraní, kdy je daleko větší rozsah činnosti zdravotnické služby.

Značné zálohy zdravotnických sil a prostředků bude možno udržovat na stupni frontu, zejména v lůžkové a odsunové kapacitě.

Nyní krátce k opatřením, vyvolaným používáním vlastních jaderných zbraní.

Zde půjde především o zabezpečení rychlého tempa operace a zvýšené spotřeby pohonných hmot.

Do doby přechodu na jaderné podmínky, tj. v době „jaderné přestávky“, vytvářel se na přísunových etapách „proud“ zásob, ve kterém bylo větší množství konvenční munice a méně pohonných hmot, než vyžaduje operace s použitím jaderných zbraní. Tento jiný poměr některých druhů materiálních prostředků je v době přechodu již na cestě z frontových základů k vojskům.

Nebude celkem problematické řešit otázky přebytku munice. Pokud tato byla již složena v palebných postaveních nebo v prostoru pohyblivé armádní základny, možno ji ponechat na místě s perspektivou dalšího přísunu (odběru), nebo tuto přebytečnou municí soustředit péči kořistní služby a předat nadřízeným zásobovacím etapám.

Pokud bude část této přebytečné munice na cestě mezi frontem a pohyblivou armádní základnou, pak z ní možno vytvořit předem určený sklad frontu s pozdějším využitím zásob pro oddělení předem určené frontové základny.

Zcela jiná situace bude s pohonnými hmotami. Ovšem ani tato na stupních vojskového týlu nemusí být složitá, byla-li před tím důsledně uplatňována zásada nepřetržitého doplňování pohonných hmot na normu. Nemohla-li být tato zásada dodržena, pak je nutno zásobu v pohyblivé armádní základně rychle předat tankovým a raketovým svazkům a útvarům a k dalšímu doplnění zásob vojsk použít frontových zásob (záloh).

Bude tudíž společným úkolem týlu armády a frontu co nejrychleji vyrovnat nepříznivý poměr zásob ve prospěch pohonných hmot. K tomu je účelné udržovat na stupni frontu potřebné zálohy.

Při přechodu na jaderné podmínky operace bude mít rozhodující místo **nepřetržitost řízení týlu**. Ke splnění tohoto požadavku musela směřovat všechna opatření

Operační umění a taktika

již v době „jaderné přestávky“. Sem nutno zahrnout vybudování týlového velitelského stanoviště s potřebnými prvky ochrany, spolehlivosti spojení, napojení týlu do sítě výstrahy, rychlé předávání signálů a další opatření.

Po jaderných úderech půjde především o to, co nejrychleji obnovit narušené spojení a rychle si upřesnit operačně týlovou a radiální situaci. K tomu musí směřovat veškeré úsilí všech orgánů velení týlu.

Přesto, že byl připraven plán ve dvou variantách, a obě tyto byly v době „jaderné přestávky“ neustále upřesňovány, není

vyloučeno, že při přechodu na jaderné podmínky operace bude nutno plán upravit a upřesnit. V žádném případě však není možno zpracovávat novou dokumentaci.

Činnost po jaderných úderech bude usměrněna krátkými týlovými nařízeními, předávanými rádiovými signály a vrtulníky.

Při sledování všech opatření, spojených se zabezpečením přechodu na jaderné podmínky, nelze opominout včasnou přípravu k týlovému zabezpečení další armádní operace.

Plánování a velení týlu

V plánování a řízení týlového zabezpečení se nutně musí odrazit odlišnost vedení operace bez jaderných zbraní. Je to snížené tempo operace, odlišná náplň bojové činnosti vojsk a jejich bojových úkolů. To bude vyvolávat jinou potřebu materiálních prostředků, jiný objem přísunů, odlišné ztráty živé síly a techniky, odlišnou organizaci týlu.

Stejně jako v oblasti operační je nutno i v oblasti týlového zabezpečení plánovat a připravovat operaci v obou variantách — s použitím i bez použití jaderných zbraní, že operace s použitím jaderných zbraní je varianta základní.

Zkušenosti z několika cvičení ukazují, že základní variantu plánu týlového zabezpečení operace (tj. s použitím jaderných zbraní) je možné zpracovat graficky na mapě s pomocnými přehlednými tabulkami a dílčími plány v přílohách. Se způsobem plánování druhé varianty (tj. bez jaderných zbraní) jsou zatím různé zkušenosti. Osvědčilo se zpracovat již na oleātu s doložením nových přehledů o spotřebě materiálu, zdravotnických ztrát, perspektivního plánu přísunu, plánu prvního naložení atd. Řešit obě varianty na jedné mapě je nepřehledné.

Týlový rozkaz (týlové nařízení) zpracováváme v jednom dokumentu, přičemž body, které jsou v jednotlivých variantách rozdílné (např. prostory rozmístění týlu, normy spotřeby materiálu, místa předávání zásob atd.) je nutné v rozkaze řešit postupně pro obě varianty.

V průběhu operace bez jaderných zbraní upravujeme souběžně obě varianty plánu.

V řízení týlového zabezpečení se odrazí některé zvláštnosti, týkající se otázek organizace týlu, jako např.:

V útočné operaci bez jaderných zbraní se armádě určuje týlové pásmo. Jeho hloubka může činit při přípravě operace nejméně 50–60 km, v průběhu operace do 150 km. To umožňuje vcelku dobré rozptýlení armádního týlu.

Týlové útvary a zařízení armády (mám na mysli počáteční období války) přesunují se a rozvíjejí po sledech.

První sled tvoří dočasná léčebná odsunová střediska a pomocné vojenské nemocnice, dále samostatné zdravotnické oddíly s krátkou mobilizační pohotovostí (které se zpravidla rozvinou až na území nepřítel), zřízené péčí prvosledových svazků nebo vojenských okruhů.

Současné se přemísťuje týlové velitelské stanoviště armády, zdravotnická záloha, záloha vyprošťovacích a silničních prostředků, výstrojního materiálu a prostředků ochrany.

Zálohu sil a prostředků týlu umísťujeme v prostoru týlového velitelského stanoviště.

Armádní pohyblivá technická základna se může rozvíjet ve dvou variantách; při použití raket s tříštivotrhavou náplní, rozvíjí se za prvosledovými svazky ve vzdálenosti 40–50 km od předního okraje. Nepředpokládáme-li jejich použití, může se rozvíjet až za svazky druhého sledu, zpravidla ve větší hloubce (80 až 100 km od předního okraje). Předvídáme-li použití jaderných zbraní, bude ji nutno včas přiblížit k vojskům.

Požadavek na nepřetržitost velení a spojení v týlu se rovněž plně vztahuje na vedení operace bez JZ, jednak proto, že i v těchto podmínkách bude bojová činnost nepřetržitá ve dne i v noci, jednak je to nezbytné pro zabezpečení možného přechodu na jejich použití.